

Felip Osanz

Es va clausurar, el passat 27 de juny, la tretzena edició del Cinema Jove de València amb la projecció de l'inefable i indigne producte *Bandits* de l'alemanya Katjia von Garnier, que, a pesar d'aquesta qualitat ínfima, es projectarà a cinemes de tot arreu i farà diners. Aquest festival, que ja s'ha consolidat com el millor de la ciutat per sobre de la pretesiosa Mostra, és una oportunitat

Mondo Bobo

per vore les coses que està fent la gent jove tant d'aquest país -sobretot enguany amb la retrospectiva dedicada al curtmetratge espanyol des de l'any 85 fins al 95, on hi ha autèntiques perles- com d'altres llocs. A banda de l'esmentada retrospectiva, hi ha hagut en aquesta edició una altra dedicada al curt brasiler -on és la fantàstica *A alma do negocio* de Jose Roberto Torero-, una altra al curt valencià i una integral al cinema de l'homenatjat José Giovanni, tant en la seva vessant de guionista com la de director, coincidint amb la publicació del llibre *José Giovanni. La aventura de la serie negra* del crític local Antonio Llorens. Aprofundint en el caràcter de descobriment que té el certamen, s'ha fet una secció dedicada al vídeo amateur valencià i també s'han celebrat uns encontres escolars, en els quals els alumnes de tot l'estat han presentat coses, en ocasions més fresques que les dels grans. Com a detall gramourós, hem tingut la presència del

jove director independent Kevin Smith, de qui s'han projectat les tres pel·lícules que ha fet fins ara i que no va voler parlar gaire del seu pròxim títol: *Dogma*.

Les seccions oficials han estat dues: la dels curts, al premi de la qual optaven unes setanta produccions de les més diverses nacionalitats; i la dels *llarcmetrages* (sic, i amb aquesta ortografia ja podeu imaginar qui paga l'assumpte i també podeu fer-vos una idea de com estava escrit el diariet del festival i altres publicacions), a la qual optaven -als tres milions que acompanyaven la Lluna de València, que així es diu el premi- deu pel·lícules que mirarem de comentar breument després.

Els curtmetratges no han tingut el nivell que s'esperava: o eren petites tonteries o eren massa complexos, bé per voler explicar coses pròpies d'un llarg, bé per utilitzar sintaxi i maneres de llarg. A més, en el mateix sac anaven tant els curts pròpiament de ficció com els d'animació, els documentals i els experimentals, que no pertanyen a la mateixa esfera, ni poden jutjar-se igual. La Lluna d'Or va anar a parar al curt *Stanley beloved* de Simon Chung de Hong Kong, que si bé és un producte correcte en què se'ns explica el despertar de l'amor homosexual entre dos amics íntims, no és res de l'altre món i hi havia coses molt més interessants. Si discutible és la guanyado-

ra, un servidor encara s'està preguntant què li va vore el jurat a la premiada amb la Lluna d'Argent: es tracta del documental nordamericà *Cuba 15* d'Elizabeth Schub, sobre la festa d'aniversari d'una noia cubana, que és, a més d'avorrit, poca-solta. Indiscutible, en canvi, resulta la Lluna de Bronze per *Arrow shot* de l'americà Mike Dolan, on un grup de llenyataires d'Ohio viatgen cap a la seva homosexualitat oculta. És una sàtira que ironitza amb el propi Tarantino amb una força visual i imaginativa destacables. També mereixia la menció especial que va rebre *The architect* de l'anglès Luke Watson, en la qual veiem el viatge simbòlic que dins la presó fa l'arquitecte del III Reich Albert Speer condemnat al judici de Nuremberg; així com també el premi al millor curt sudamericà al mexicà Ariel Gordon pel seu *Adiós mamá*, que n vuit minuts ens explica un acudit magnífic. Un altre premi discutible va ser el Madrid Films atorgat a l'espanyola *Todos os llamaís Mobamed* de Maximiliano Lemke, que com a pamflet antiracista és molt lloable, però com a curt no.

Les més injustament excloses, des del meu punt de vista, serien el portuguès *Menos nove*, basat en contes de Max Aub on se'ns evidencia el paroxisme de les nostres petites manies; la italiana *Camera obscura* on, en to poètic, assistim a la creació del cinema en una presó; i la japonès-australiana *A shared affair*, en la qual, en clau d'humor, presenciem els remeis que miren de posar en pràctica una parella per eixir del tedi sexual després d'anys de casats. Altres films que també destacaria breument serien la divertida *California sunshine*, la simpàtica belga *Le sourire des femmes*, les sensuais *Ecchymose* i *Favourite*, la torbadora sueca *Talk* (encara que només siga per la mala llet amb què surts després de vore-la) i la tendra *Scary movies*. Pels amants del *gore* destacaria la d'Alexandre Gavras, fill de qui vos panseu, *Tueur de petits poissons* i la gamberrada neozelandesa *D.S.B.* I en el capítol d'animació l'àcida mirada al món punk que és *Ciderpunks* i els divertits dibuixos animats de la belga *L'arme du crocodile*. En els curts espanyols a concurs s'ha

“El nivell, contràriament al que era habitual, ha estat prou acceptable, tentint en compte, també, que totes eren òperes primes”.

pogut apreciar, entre els destacables, un to excessivament clàssic tant de narració com d'imatge, com si fossen exercicis de producció per un llarg i això crea la sensació d'estancament imaginatiu. Són apreciables, però, *La raya* d'Andrés M. Koppel, guanyador a Màlaga enguany, el basc *Txotx* d'Asier Altuna i Telmo Esnal, *Se fue* de Jacobo Martos i *El origen del problema* d'Albert Ponce, tots amb producció més que considerable i que responen al que ja s'ha dit. Evidentment, no es pot donar raó de tot el que s'ha vist i, probablement, algú en destacaria d'altres que no apareixen aquí. S'ha de tenir en compte, però, la quantitat de coses vistes i la cruesa com es jutja els darrers dies en relació als primers, així com les petites preferències personals.

En el capítol dels llargmetratges, les pel·lícules premiades afereixen menys dubtes. El nivell, contràriament al que era habitual, ha estat prou acceptable, tentint en compte, també, que totes eren òperes primes. La Lluna de València es va concedir ex-aequo a la croata *Mondo bobo* de Goran Rusinovic i a la franco-iraniana *Cinquième saison* de Rafi Pitts, totes dues, a parer del jurat, “per ser dues formes diferents, dues mirades personals sobre la realitat de les seves societats”. La primera ens conta la història d'un fotògraf que, després de matar uns matons que li fan xantatge i escapar del psiquiàtric on el tanquen, es veu immers en una cadena de crims de la qual no podrà sortir-se'n. La pel·lícula té un bon ritme, un enfocament curiós i una imatge en blanc i negre poderosa, però li trontolla el principi i no té la solidesa de l'altra premiada. *Cinquième saison*, encara que se li retregui el seu esteticisme - particularment considere mal escollida la fotografia, massa plana i poc adient per la història- és un retrat amable i sincer sobre dues famílies d'un poblat iranià enfrontades per odis ancestrals. La cinta planteja una resolució del conflicte en to de comèdia, que dona un missatge optimista a la castigada societat del país: la possibilitat d'una “cinquena estació” fictícia en la qual els orgulls i les rancúnies donen pas a un temps de fertilitat.

“Per l'eficàcia i brillantor del desenvolupament narratiu” va rebre una menció especial del jurat la nordamericana *Spark* de Garret Williams. A banda d'aquest

motiu, la història d'una parella de raça negra atrapats en un poble del desert californià per una avaria, aconsegueix transmetre'ns l'atmosfera inquietant i claustrofòbica escaient és sense dubte la més fàcilment comercialitzable. Una altra menció especial va rebre la francesa *Laisse un peu d'amour* de Zaïda Ghorab-Volta, “per la calidesa d'uns personatges autèntics i una excel·lent interpretació.”

Realment és càlida, però la interpretació d'Andrée Damant, la protagonista

altra mexicana. Té, però, una mitja hora final en la qual cau estrepitosament i perd el to, ja que s'assembla més a un capítol de “¿Quién sabe dónde?” que no a cap altra cosa. Defecte de llargària que també tenen en major o menor grau la resta de pel·lícules a concurs: la hindú *Shunya Svaroop*a amb un ritme excessivament oriental i una manca de pols en els retrats evident; l'espanyola *Mamá es boba*, un conjunt d'acudits de mal gust al voltant d'una protagonista, la situació de

Quinta estación

de la qual vo criticar, cosa que la fa des del meu punt de vista fins i tot moralment dubtosa; *Escarabajo muerto*, film txec que, per molt que hi fiqui minuts, no aconsegueix fer evolucionar el seu personatge; i la xineso-hongkonesa *Frozen*, una reflexió sobre els límits de l'art massa profundament oriental, alhora que ingènua.

Per resumir, doncs, una edició força atractiva en la qual s'han pogut vore coses prou interessants, encara que la premsa nacional, com els polítics, només hagi fet acte de presència quan han aparegut les estrelles. Això vol dir, sembla ser, que, en aquest país, per fer un festival que es tingui en compte, cal reservar una bona part del pressupost al glamour i tonteries. Us sona, no? Bé, queda el cinema que és perquè es vegi i no llegeixi, i queda aquest festival on es té oportunitat de vore cinema que d'altra forma seria difícil. ♦